

طاشينك

ارمنيجه يومی سیاسی غزته

صاحب امتیاز: هراير ماموريان - اژده

"TACHINK",
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԲ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԻՊ.	ՎՃՏ.	ՇԼ.
ԻԶՄԻՐ	90	40	30
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	90	40	
ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆ	25	15	4p.

Ձեռագրակառ ձեռագիրք եւ չին օրուիք

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԱՐԱԳՐԱԳԵՑ

Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Ստորեւ կ'հրատարակենք ժամանակէ առնելով յօդուած մը որ կ'դառնայ զըզ-րոցական անկերշնային խնդրոյն շուրջ: Այդ յօդուածն իր մասնաւոր շահեկանութիւնն ունի և անգամ մըն ալ կուգայ հաստատել այս սիւնակներուն մէջ մեր պաշտպանած թէզը, թէ կուսակցականներն ինչ որ ալ ընեն, չեն կրնար զըզ-րոցականութեան նման ծանր պաշտօն մը ստանձնել և երբ ստանձնեն զայն, չինելու տեղ, բոլորովին կ'քանդեն:

Ահա այդ քանդելու մտասեռութիւնը բռնուած է նաեւ տեղւոյս ծանօթ խմբակը որ ամեն գնով և ամեն միջոցներ ուղիղ համարելով կուգէ բռնանալ մեր տեղւոյս Ուսումն. Խորհուրդին դէմ և նոյն իսկ չղբգէր անոնց տուններն այցելելու և ձեռն բանեցնելու անոնց վրայ:

Ժամանակի յօդուածն սա պատճառաւ աւելի շահեկան է որ գրուած է ծանօթ թուերը դաշնակցականի մը կողմէ Գ. Գրիգոր Անգուլի:

Գ. Գրիգոր Անգուլի երկու քառուկ ներկայացնէ մեր ընթերցողներուն. որ պէտք կարող ըլլան ալ աւելի լաւ կերպով ըմբռնեն անոր գրած յօդուածին պարունակութիւնը: Գրիգոր Անգուլի եղբարն է Գ. Ենովք Եանէնի, որ կեդրոնական Գաղ. Ժողովոյ անդամներէն է: Գրիգոր Անգուլի մեծ գեր մը կատարեց Գաղա-Գրիգոր ուսուցչական խնդրոյն մէջ և ինքն է որ Դաւթիոյ խորհրդարանին մէջ փակեց կեդր. Ուսումն. Խորհուրդը որպէս ինքնապաշտ Գաղա-Գրիգոր հրաժարեցաւ ուսուցչական վճիռ արձակել և նոյն օրն էր որ նոյն ժամանակի Արշալուսի պատրիարքին եղբայրն ապականեց:

Գրիգոր Անգուլի մտնեց իր լազոյ ուսուցչի մըն է սակայն և կրնան թէ ուղղափառ բնաւորութիւն մը ունի:

Թէ ո՞վ է Գ. Գրիգոր Անգուլի ալ ներկած Սամաթիոյ տեսուչը: Գ. Խա. Ժակն է՝ Դաշնակցութեան կուսակց. որու կարողութեան վրայ մեծ հաւատք ունին մեր զաշնակցական պարոնները: Թող կարգան և տեսնեն թէ իբրեւ տեսուչ ինչ լ'արժէ այդ Դաշնակցութեան պարծանք համարուող անձը:

Իսկ յօդուածին մէջ Գ. Գրիգոր Անգուլի կ'խօսի Լօզանի համալսարանէն Docteur en droit ելող անձի մը վրայ. մեր ստացած տեղեկութեանց համեմատ կ'կարծենք թէ այդ անձն է Իգորի տեսուչութեան պաշտօնին թեկնածութիւնը զընտրել և տեղւոյս խմբակին կողմէ ջնջման պաշտպանուող Տօք. Բարեկեանը որ ահա Գ. Խա. Ժակի նման կ'ընենաւ տեսուչի նոյն իսկ իրենց կուսակցութեան ջնքով և կրնանք միտն կողմէ:

Այս մասին աւելի երկար բացատրութիւններ աւելորդ են. ուղղափառ ընթերցողներուն կ'իջողունք մնացեալը հասկնալ:

Ահա ստորեւ կ'հրատարակենք այդ յօդուածը:

Հ. Մ.

ԻՆՉ ԸՐԱՆ ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԵՒ ՏԵՍՈՒՉԸ

Երկու տարի առաջ Սամաթիոյ ունեցաւ ազատական Թաղ. Խորհուրդ մը, որուն առաջին գործը եղաւ վարժարանին տեսչութեան կողմէ յայտնի դաշնակցական մը և ան ալ իր կարգին իր շուրջը ժող.

վեց քանի մը մնացորդ ուժեր և կամ աւելի ճիշդը խել մը սկսնակներով գործի ձեռնարկեց:

Նախ վարժարանին մէջ հաստատեցին լրացուցիչ դասընթացք մը և ասիկա փողով թմբուկով յայտարարեցին. մեծկակ գումար մը յատկացուցին այս դասարանին համար: Մէկ տարի վերջ կարգը ամբողջովին ցրուեցաւ առանց արդիւնքի: Յաջորդ տարին մէկ քանի ուսուցչական փոփոխութիւններ տեղի ունեցան: Տարւոյն Կիզը վարժարանը ունէր աղջկանց բարձրագոյն երկրորդ դասարանը, բայց անոնք ալ տարւոյն ընթացքին մէջ ցրուեցան: Տեսուչը այս երկրորդ տարւոյն ընթացքին Աղջ. Կեդր. վարժարանին մէջ այցելու դասեր ստանձնեց ու մէկ ամիս վերջն ալ Բերաի Սալիհան վարժարանին մէջ: Ըսելով թէ տեսուչը իր բուն գործը երեսի վրայ կը թողար, Թաղ. Խորհուրդը հաւանութեամբ և կ'երթար ուրիշ վարժարաններ պարզապէս ի խնդիր մասնաւոր. Կիզը և իտեղ ծալած մէկ կողմ գրած էր. Թաղ. Խորհուրդը իր փառքանած կուսքը պարտաւորուած էր պաշտել. և զոհաբերել սալ անոր իւրաքանչիւր առաջարկին:

Այսպէսով տեսչին մէկ օտքը չարուանակ Պոլսոյ անդիլ կողմը Բերա էր: Ուսումն. Թաղ. Խորհուրդը իր այս կերպ ընթացքով վարժարանին անկման պատճառ եղած է, և արդարեւ այս տարի վարժարանին շրջանաւարտները, Ուսումն. Խորհուրդի կողմէ կարգուած Բենիշ Թանձ. նախագիտին առջև ընկնելու չեն եկեր: Կայացած երկրաշարժութեան ու քաղաքացիական կրթութեան դատարան, որովհետեւ այս ճիւղերը վարժարանին մէջ չեն դասաւորուիր: Այս պարագան գէշ նօթ մըն է որ կուտայ Թաղ. Խորհուրդին ու տեսչին միանգամայն: Տեսուչը փոխանակ ուրիշ տեղի գտանք ստանձնելու, թող շարժական մէկ մէկ ժամ երկրաշարժութեան և քաղաքացիական կրթութեան դատարան ինքն աւանդէր. քանի որ այդ ճիւղերուն մէջ քիչ շատ կարողութիւն ալ ունի: Եւ արդէն վարժարանին չափաքի տուութեան ուսուցչի կարգած են բոլորովին անփորձ և սկսնակ մը և հետեւաբար արգիւնքն այս պիտի ըլլայ: Տեսուչին հոն է որ Տեսուչ և Թաղ. Խորհուրդը կը համար ձակին շրջանաւարտ ներկայացնել. առանց նկատի առնելու որ իրենք կրթական ծրագիրը ամբողջութիւնով չեն դասաւորուած:

Վարժարանին գիտութեան ուսուցչի կարգեր են, այս վերջացող տարւոյն մէջ, մէկը որ Լօզանի համալսարանէն Docteur en droit է ու այսօր գիտութեան դասեր կ'աւանդէ 3-4 ոսկով. Թողեր է իր ազատ ասպարէզը, որուն համար 1-2 տարի վատնել է ի գուր տեղը, ուրիշն իրենց ասպարէզին մէջ չ'աշխատողներն են որ եկեր մտն գործեր են ուսուցչութեան մէջ: Եւ այս մարդը միմիայն երկրաշարժութեան դատարանեղբն է առանց նկատի առնելու որ շրջանաւարտներն կը պահանջուին նաեւ մարդեկայնութիւն, առողջաբանութիւն, կենդանաբանութիւն և բնաստեղծութիւն:

Շատ բնական է որ այդ ուսուցչի իր յարմար դատած եղանակով պիտի դասաւորուէր, քանի որ ինքը տեղեկ է չէ կըրթական ծրագրին և արդէն իբր ուսուցչի ալ պատրաստուած չէ: Տեսուչը հոս ևս թերացած է, գէթ ինքը պարտաւոր էր

ուղղութիւն տալ այդ ուսուցչին և ո՛չ թէ անտարբեր գտնուէր: Ուրիշն յստակ կ'ենայ որ ամէն գործ շուրջն հասնեցին ձգեր են, Բայց այսօր, այս վիճակին մէջ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդը չի կրնար Սամաթիոյ շրջանաւարտներուն վկայական տալ, նկատելով որ անոնք կրթական ծրագրին համաձայն պատրաստուած չեն, թերի են:

Ուրիշն անցեալ տարւոյն շրջանցիկ աշակերտները տարի մը տաժեցին, այս տարի ալ աղջկանց բարձրագոյն կարգի ուսանողներն յաւանաւոր հետաքսն, իսկ հիմա ալ մանչերը շրջանաւարտի վկայական չ'առնալով անոնք ալ տարի մը պիտի կորսնցնեն: Ասոնց բուն պատճառը թաղած են Թաղ. Խորհուրդը և տեսուչը: Թաղը տուեց թէ՛ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս:

Այսօր Թաղ. Խորհուրդը հրաժարած է իր հետ նաեւ տեսուչը քանի մը ուսուցչիներով որոնք փէշերնին ժողոված կ'սպասեն աւելի համեղ պատուո՞ր մը՝ Եւսայեան վարժարանին մէջ տեղաւորուելու համար: Բայց չենք գիտեր թէ Բերաի Թաղ. Խորհուրդը ո՞ր աստիճան առաջնութիւն պիտի տայ տեսչի և ուսուցչիներուն թեկնածութիւններուն: Ասոնք արդէն փորձուած են և ո՛չ մէկ իրական ու շօշափելի արդիւնք չեն տուած աւելի համեմատ թաղի մը մէջ. ուրիշն ո՞ր չափով պիտի կրնան ելլել Բերայէն եթէ երբեք բաղը իրենց ժպտի:

Լեւոններէ պէտք չէ չլսնալ, մարդիկ երբ իրենց պատեանէն դուրս կ'ելլեն, այն ատեն անոնք կ'ըլլան ծիծաղելի և անոնք իրենց անկուծ աւելի շուտ կը պատրաստեն:

Հիմա, Սամաթիոյ, այսօր ունի իր առժամայ Թաղ. Խորհուրդը, իր վրայ ծանր պարտականութիւններ կան: Թաղին կրած բարոյական և նիւթական վնասը դարմանելու համար, Բայց վստահ ենք որ առժամանակ որուն մէջ կան նաեւ պահպանողականներ, անոնք առանց խտրութեան պաշտօնի պիտի կոչեն իրենց գործին ձեռնհաս անձեր ո՛չ թէ կանաքի մէջ չ'աշխատողներ: Սամաթիացիին համար պէտք չկայ 12-15 ոսկի ամսականով տեսչի, այդ դրամը տալով քիչ մը աւելի կարող, մնացու և այցելու ուսուցչիներով՝ աւելի կ'օգտուի վարժարանը: Ընդհ. փորձ դատարարակ մը բաւական է, միայն այն պէտք է իրեն խորհրդակից ունենայ մնացու կամ այցելու մէկ երկու ուսուցչիներ:

Սամաթիացին դրամ չէ խնայած կըրթութեան գործին և չ'իյնայի ալ, միայն թէ այս վերջին մէկ երկու տարիներ իրեն չ'ատ ուղի նստան: Սամաթիացին իր բերին համը առաւ, ուրիշն բարի վայելում ուրիշներուն:

Բերա 10 Յուլիս ԳՐԻԳՈՐ ԱՆԳՈՒԹ

ՀԱՅԵԼԻՆ ՄԷՉ

Գործերու կուսակցին մտիկ ըրած էք անշուշտ, միտրինակ, քնարեր, տաղակալի, բայց միևնոյն ժամանակ ծիծաղ չար ժող, ահա այդ տպաւորութիւնը կուեն. նաւ ամէն անգամ որ կարգ մը մարդիկ, իրենց բուն գործը թողուցած, կ'կուսան ու կ'կուսան միտրինակ ու տաղակալի, և կ'կարծեն թէ կրնան մաղի չափ աղքատութիւն մը ունենալ ամէն անոնք վրայ որոնք ուղիղ չափը մը բուն չ'ընեն յառաջադրուած նպատակի մը, օգտակար և չինի:

Ասոնք իրենց դերին ու կոչումին մէջ

են սակայն, մեղադրելի չէ անոնց անվերջանալի կուսուցը. կարելի չէ մեղադրել զանոնք կամ զայրանալ անոնց դէմ, մեծ պատիւ մը պիտի ըլլար անոնց նկատմամբ ամենափոքրիկ չեղում այս որդեգրուած ուղղութիւնէն:

Սակայն անդին, քիչ մը հեռուն կայ տարբեր խումը մը որ մութի մէջ կեցած, երեսը մէյմէկ դիմակ անցուցած կուգէ գործերու կուսուցին ներդաշնակութեան վրայ հիմնաւ և միւս կողմէ այդ կուսուցին տաղակալներուն իրաւունք տալ: Հոս է ամենէն ցաւալի, ամենէն ընդգլխացուցիչ պարագան, այդ դիմակաւորներու մէջ կ'գտնուին ամէն գոյնով և ամէն տարազէ մարդիկներ, կան նմանապէս սուրբ պաշտօնեաներ, որոնք Գրիգորիոսի նման աւանակ ալ հնծած են, սակայն ի հակառակէ, խնդիր չէ, Գրիգորիոսի ներդաշնակ ըլլալ քարոզած է մեղի, ուստի իգմիրցի ալ ներդաշնակ գտնուած է. սրբած է ջրի սպունգով մը անցնալը, յուսալով որ ներկային մէջ ուղղափառութիւնն իրենց նպատակակէտ ընտրելով, պիտի քայլեն շիտակ ճամբէն, իրենց կոչումին և պաշտօնին նուիրուած, սակայն ինչպէս երէկ կ'ըսէի ազնուութիւնը պէտք է օրօրօք միտին ծնի երախային հետ, երբ ազնուութեան զգացումն չկայ ի տաղապիտոյ, անօգուտ է դատարարութիւն, կրթութիւն, կոչում, պաշտօն:

Ասոնք ընկերութեան ազատներ են զըզբարդաբար, ասոնք ի՞նքն են որոնք աւելի, մերկ, պաշտատեղին կ'ընեն ձեռքերին լանձնարարականներով, կ'իյնան հարիս, կ'ընդկիս, կ'ախառախ օգտակար ըլլալու, քիչ թէ շատ կ'աշխատեն և յաջողած ըլլալու դո՞ւնակութիւնն և օգտակար ըլլալու միտքաբութիւնն բաւարար կ'համարեն իր արդար վարձատրութիւններ, բայց օր մըն ալ կ'տեսնեն թէ ծոց պահած ի՞նքն է որ նախ կ'աշխատի բարերար ձեռքը խալիւ, թունաւորել, գալարուելով ու ցոյց տալով իր ժանրալից լեզուն, ոտքովը անդին կ'ընեն զայն, կ'անկը կ'գործեն և կ'արուեստեն ճամբաղ, ափսոսալով մարդկային անազնուութեան վրայ, խղճալով այդ յիմար մըն չ'որհիւղ պատառ մը հաց գտած կ'աշխատին իրենց խեղճ ու տիկուր մայրնութեամբ ընդի վնաս հասցնել...:

Մինչև իրենց դիմաւորութեան պատուիլը հետք են, ձեռք կ'ընեն, ոտքերուդ տակ կ'ապապկեն, բայց այն օրէն որ դիմաւորելու վար կ'իյնան, և իրենց ճիւղային գոյնը դուրս կուգայ, կ'ըմբռնեն թէ ինչ խորէն չ'ընուած են այդ թշուառները...:

Գործերը կ'կուսան, թողնու և որ կուսան, կուսան ու վերջ ի վերջոյ պայթին, արհամարհելով զանոնք և ոտքով անդին ընելով այդ զգուշիւները...:

ԵՍ

ՄԱՍՈՒՆԸ

Ահնէկի Երկուշաբթի օրուան խմբագրականէն. — Այս միջոցիս, նահանգիս կուսութիւնը քննելու ժամանակ, նախագաս կը համարենք առաջին առթիւ խաղաղութեան խնդիրը քննել: Որովհետեւ ունէ բարեքի ու յառաջդիմութեան պատճառը խաղաղութիւնն է ու չարքներու տրամադր խաղաղութեան չեղումներն է: Այս առթիւ բաւական գրած ու խօսած ենք: Ճիշտ այս պատճառին համար է որ կառավարութիւններ ու պարտաճանաչ կառավարութիւններ ամենէն առաջ խա-

դադարեցին և որ հաստատել կը ջանան իրենց երկիրներուն մէջ. Այսպէս ընող կառավարութեանց բարենորոգմանց ճիշդ գիրքերը գրեթէ հարիւր հարիւր կը յաջողուին:

Մեր կառավարութիւնն ալ մեր երկրին մէջ տեղ տեղ բարենորոգումներ ու յառաջդիմութիւններ կատարելու համար նախ և առաջ նահանգներու մէջ խաղաղութիւն հաստատել է ետ չի մնար. Եւ մենք ալ մեր կարգին նահանգաց վիճակը քննելու ատեն այս խաղաղութեան խնդրուն վրայ ծանրանալ պարտք համարեցինք: Սաշափը յայտնի է թէ նահանգներն կարգ մը ուրիշ նահանգներու և գաւառականութեան հետ միասին այս վերջին երկու երեք ամսուան ընթացքին բաւական կարեւոր ըսի ըսաւեւրու և մի քանի փոքր դէպքերու և չարամիտեցումով լուրերու ազդեցութեան ու կայանը դարձաւ: Անշուշտ ասիկա ամէնքս ալ կը խոստովանինք. և այս խնդիրներուն լուծման և վերջնական համար, փոքր թէ մեծ կառավարական պաշտօնեաներու, սպաներու և ոստիկան զօրաց գլխերն ու ցեղերն իւր խառնելով թափած ջանքերին չենք կրնար ուրանալ: Արդէն այս ճշմարտութեան պտուղը նահանգին ամէն կողմերը և նամանակաւ յոյն հայրենակիցներուն լքած վայրերուն մէջ տեսնուիլ սկսած է: Այլևս զազախոսութեան և տեղ գէպքերու պատճառաւ հայրենակիցներու միջև յառաջ եկող դժգոհութիւններն ու ըստ իրենց անուանումին՝ խաղաղութեան չգոյութիւն, վերցում և ու հետքն անգամ չկայ: Երջակայքն հասնող լուրերն ալ կը փաստեն մեր ըսածները, որովհետեւ ժողովուրդը վերսկսած է իր զբաղմանց ու անդորոթիւնը վերահաստատում է իրովին:

Ասոր հետ մէկտեղ, այս միջոցին, կարգ մը վիճակներու մէջ կը գտնուինք, այնպէս որ ընդհանուրին համար կարեւոր խնդիրներ են, և պէտք է բողոքել: Այդ ալ սա է, մեր առևտրական ու երկրագործականը ճնշած միջև կը գտնուին, որուն պատճառներն են պատահող դէպքերն ու ըսի ըսաւեւրու շարանները: Առաջ, ինչպէս որ կառավարութեան քաղաքականութեան վրայ ազդեցութիւն մղելէ զերծ չեն մնացած, նմանապէս մեր առևտրական ու երկրագործական կեանքերուն վրայ ալ խորապէս ազդած են:

Այս պատճառաւ առևտրական կարկառուն դէմքերն ու հաստատութիւնները ձեռքերին քաշեցին գործառնութիւններէ և դրամատուներն նորիս իրենց յարաբերութիւնները դադարեցուցին ժամանակի մը համար: Թէն վերջին պահուն պայծառութիւնն նշարուեցաւ սակայն այդ շարժումը բաղադրամար անցաւ տարիներու ետեւեւրին: Երբեք արժէք ունի:

Հրապարակի կայունութիւնը, դրամի չգոյութիւնը, առևտուրի կենսալը ժողովրդեան և հողագործներու վրայ որքան զէջ ազդեցութիւն թողուցած ըլլալը փաստերու չի կարծիր: Անշուշտ եթէ

հողագործ մը իր բերքերը չի կարողանալ հրապարակ բերել գաւառի դրամի վերածելու համար իր աշխատութեանց վաստակը առած ըլլալ չի համարուիր: Երկրագործին բերքը պէտք է առատ խնդրանքներու արժանանալ իր գինն ու արժէքը բարձր պահելու համար: Որքան որ հրապարակը շարժուի ըլլալ ժողովրդեան ապրուստն ալ այնքան զիւրին կ'ըլլայ հայթայթել և խաղաղութիւնն ալ համարաւոր աւելի հիմնական կ'ըլլայ: Թէ ոչ, որքան որ մեր երկրագործները առատ բերքեր արտադրեն այսպիսի մութ տնտեսական վիճակի մը մէջ, երկու կողմն ալ չեն կրնար օգտուիլ բնութեան տուած օրհնութիւններէն:

Հետեւաբար, կրնանք թէ այս վիճակներուն առաջը առնել թէ անհրաժեշտ է և թէ չուտով կատարուիլը կը պահանջուի: Այս պարտքն ալ կը յանձնուի երկրին հարուստներուն ու հեղինակաւոր անձնաւորութեանց որոնց կառավարութիւնն ալ օգնել պէտք է:

Որովհետեւ առաջ այսպիսի ձեռք ձեռքի գործակցութեան տնտեսական ու երկրագործական այս տաքնապին առաջը առնել անհնար է:

Մեր կողմ որոնց որ կ'ողջուի պէտք է չուտով գործի սկսին, եթէ անցնի ժամանակը՝ ապագան ողբալի պիտի դառնայ:

ԱԶԿԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՊԱՐԱ

Երկուշաբթի երեկոյ Ուսումն. Խորհուրդը իւր շաբաթական նիստը կազմեց ատենագիտութեամբ Միհրան Էֆ. Ճէվահիրճեանի, ներկայ էին Գրիգոր Տիպեր, Միքայէլ Տիրացուեան և Տիրան Սիմոնեան Էֆ.ները: Խորհուրդը տեղեկացաւ իր օրակարգին վրայ եղած գաղափարներէն, կարգաց հասած նամակները և կեդր. Ուսումն. Խորհուրդէն դեռ պատահան մը ստացած ըլլալով, խորհրդակցութիւններ ունեցաւ: Գործիք Էֆ. Բարուկեան ներկայանալով խորհուրդին յանձնեց իր երկամսայ ընդարձակ և խիստ շահեկան տեղեկագիրը ինչպէս նաև իր բոլոր հաշիւները, որոնք փակած է արդէն Տնտեսական Խորհուրդը ստանալէ Էֆ.ին հետ և ապա հրաժեշտ տուաւ խորհրդէն իր Պօլիս մեկնումին առթիւ:

Գործնայի մեր մասնաւոր թղթակցը կ'զգէ. — Յունիս 29ին Կեդր. բանտին մէջ կուր մը ծագեցաւ բանտարկեալներուն միջև և բաւական ատեն հրացանած գութիւնը շարունակեց: Բայց ոստիկաններու և ոստիկան զինուորներու շնորհիւ հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ: Ինչպէս կ'իմանանք այս կուրի պահուն 4 մեծան և 20ի չափ վիրաւորներ կան:

Յունիս 2ին 310ի ծնած զինուորացիներու ֆէրմանը կ'սրբազնեցաւ և 305է 309ի ծնածներու լուծութեան ձեռնարկուեցաւ:

Կ'իմանանք որ Ազգ. Պատրիարք

քարանձ տեղւոյն տեղ. իշխանութեան քաղաք 12¹/₂ օսկի չէք. Իր թաղակալութեան կողմէ անվճար մնալով, երկու ամիս պատահել յետոյ կ'վերադարձուի: Պատրիարքի հայ պաշտօնեան նախանձախնդրութիւնն կոռնեան ի սէր ազգին արժանապատուութեան, միջոցը գտնելով շաբաթներով սպասեցել սակայն երբ կ'տեսնէ որ առկաին անվճար կ'մնայ կը վերադարձուի Պօլիս:

Ազգ. վարժարանի տնօնչ Մկրտիչ Պարսաւեան գալ տարուան համար ալ պայմանագրուած է ու հոս պիտի մնայ, մեր իմացածին նայելով:

Վաղարք ժամանած է Երևանէ մի քանի օրէն Տ. Սահակ վրդայ. Սարգիսեան, ուր պիտի մնայ արձակուրդով և միտ մը չափ. Նմանապէս քաղաքս վերադարձած է Բրօֆ. Կարապետ Պէշլու թիւրան որ չորը երկու ամիս ի վեր կը բացակայէր քաղաքէս Պօլիս և Պրուսիա կողմ ուղևորութիւն մը ընելու առթիւ:

Վերջին Լուրեր

Երկ միջև երեկոյեան ժամը երկուքը Պօլսէն հասած հեռագիրներ կը տեղեկացնեն Աւստրո-Սերպ առաջին ընդհարումները: Աւստրիացի յառաջապաններ որոնք Դանուբը անցած էին ստիպուած են նահանջել:

Սերպեր երեք անգամ փորձեր են Դանուբի կամուրջը փել, հեռագիրներ փորձերու արդիւնքներու մասին տեղեկութիւն չեն տար: Թշնամութեանց ըսկոտելը սակայն բացայայտ է: Աւստրիացիք յաջողած են յաղթանակ մը տանիլ Դանուբի վրայ գտնուող Սերպական «Վարտար» շոգենաւը գրաւելով: Սերպեր այս ղէպքէն երեք չեն զգուշացած, բանակին հանդէպ իրենց ունեցած վստահութիւնը անփոփոխ մնացած է և պատերազմի չարքներուն զիմարելու պատրաստակամ են:

Դանաթառանգ ու բանակի ընդհ. հրամանատար իշխան Աղեքսանդր իր ժողովրդեան յանձնարարած է պաղարին գտնուել ու հաւատարմ թէ Սերպ բանակը հայրենիքը փրկելու միշտ պատրաստ է:

Երեկոյեան հասած հեռագիրներ նոր լուրեր չեն հաղորդեր, Սերպ հրեաներին միջոցաւ յարձակում գործուած է դանուբի մէջ գտնուող Աւստրիական Պատրիարքի նաւու մը վրայ: Սերպերը յարձակողական սկսած են նաև Լօսիճայի վրայ. և աւստրիական հրետանիներու վրայ յարձակած են: Աւստրիական բանակը Սերպի դիմաց գտնուող Դանուբի բոլոր եզրերը գրաւած է: Դանուբի մէջ թնդանթակիւններու սպասարկութիւն մը կազմակերպուած է, Աւստրիացիք նմանապէս համախմբուած են Տիրիի երկայնքը իսկ Սերպ բանակը համախմբուած է Գէվրէս-քուրին և Լիւպ որ հաղիւ թէ 40 քիւլ. մէթը, հեռաւորութիւն ունին Պելկրատէ: Պելկրատէ մէջ մեծաշինքը ցոյցեր

կազմակերպուած են: Ճուշտարարները դեպքաւ ատանց առաջնորդն անցած են պատերազմական քայլերը երգելով: Աւստրիական զեպանը իր պատշաճմէն շնորհակալութիւն յայտնած է ճուշտարարներուն, Վեն. Ուրիշլիմ կայսրը Պելկրատ վերադարձած է ղէպի նորմալիա կատարած իր պտոյտէն:

Հնկերվարականներ Բարիդի մէջ ի նպաստ խաղաղութեան միջնորդներ գումարած են: Ճոյցեր կատարուած են Բարիդի մէջ ալ ընդդէմ Աւստրիայ:

Հնկերվարականներ ինչպէս Բարիդի նմանապէս Պելկրատ. Վիշնայի և Բեդերգ-պուրի մէջ խաղաղասիրական, միջնակներ գումարած են: Միւս կողմէն Խաղաղութեան լուրերը կը տեղեկացնէ թէ Լոնտոնի և Զոմի միջև խորհրդակցութիւններ կատարուած են միջամտութեամբ, Աւստրո-Սերպ հաշտութեան վերահաստատման համար:

Դանուբի վրայ Բարիդի, Բեդերգ-պուրի և Լոնտոնի դեպքաները երբեք համաձայնութեան կառավարութեանց տեղեկացուցած են Ուրիշլիմ կայսր փափաքը Աւստրո Սերպ պատերազմին սահմանափակման մասին: Այս առաջարկը սակայն վիճած է:

Կայսերական Ժողովը տեղի ունեցած է Իշի մէջ Աւստրիայ կայսր նախագահութեան ներքեւ, Ժողովոյն մէջ ծանր որոշումներ տրուած են ներկայ կացութեան շուրջ: Վեհափառ կայսրը նաև ստորագրած է որոշմանը մը որով կայսրութեան բոլոր մասերուն մէջ պաշարման վիճակի հաստատուիլը կը հրամայուի:

Խաղաղութեան մէջ և զինակոչ հոգեւորներ խաղաղութեան կառավարութիւնը կը հերքէ:

Ռուս կառավարութիւնը իր բանակին 25 կարգերը զէնքի տակ կոչած է, Կը կարծուի թէ այս ձեռք առնուած միջոցը յարձակման մը պատրաստ ըլլալու համար է ի հարկին:

Ռուսերկապառաժաւորներ Բեդերգ-պուրի մէջ Սերպի հասած են: Ռուս արտաքին գործոց նախարար Նոր հաւաստիքներ տուած է Սերպի դեպքանին, Միւս կողմէ Ռուսիոյ մէջ գրգռութիւնը հեռագրեւէ կը սաստկանայ:

Փոքր և սակայն հերոս Ս. Լեոն ալ իր մասնակցութիւնը կը փութայ բերել: Ազգային բանակի զինակոչը կը շարունակուի մեծ եռանդով, օգնելու համար Սերպիոյ: Ս. Լեոն ժողովուրդը մեծապէս գրգռուած են Աւստրիացիներէ: Սերպիոյ հանդէպ բռնած իրենց դիրքին համար, 2¹/₂ թիւն մէջ հակաւաւորական ցոյցեր տեղի ունեցած են:

Պուրէշէ կը հեռագրեն թէ Ռուս մանիւր զիւրքը պիտի կանխաւորէ Ռուսիոյ դիրքին ու հրահանգներուն համաձայն:

Պուրկար կառավարութիւնը Սերպիոյ իմացուցած է թէ, Պուրկարիս Աւստրո-սերպ պատերազմի պարագային չէզք պիտի մնայ:

Հելլէն կառավարութիւնը աւստրո-

“ԳՆՆԵՆ”Ի ԹԵՐԹՈՅԸ 15]

ՄԻՇԷԼ ԶԷՎԱՌՈ

ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

Փսիխոլոգիա Պարսեւ

Պ.

ՀԱՆՐԻ Գ. (Շար.)

— Այն՝ վեհափառ տէր, պատասխանեց կից, բայց նաև աղնուականութեան առաջին պարտականութիւն է պաշտպանել թագաւորը... տէրութեան առաջին աղնուականը: Այս պատճառաւ, վեհափառ տէր, Բարիդ մնացի՝ հապցնելու համար քաղաքներուն թէ որչափ կարեւոր էր տեական հայտնութիւն մը հաստատել թագաւորին և իր հպատակներուն միջև: Ասոր մէջ կ'ամփոփուի իմ դերս: Գալով Բարիդիցներու գաղափարներուն, առիթ չունեցաւ զանոնք լսելու, հետեւաբար ձեռքի հաղորդելու բան մը չունիմ: Եթէ քաղաքագործութիւնը ունեցաւ համազօրութեան Բարիդիցները որ 26ր վեհափառութեան

հետ հաշտուին, ինչի չի փորձերի գիտնալ թէ ինչ հիմքեր վրայ պիտի կնքուի հաշտութիւնը...

Այս համատեղ միակամայն գործող խօսքերը սքանչելի տպաւորութիւն մը գործեցին թագաւորը չընկալաւ աղնուականներու մեծ մասին վրայ: Բայց տ'էրբոն շարունակեց ժպիւլ և Հանրի Գ. անզգած մնաց:

— Վեհափառ տէր, շարունակեց Կիզի ղուքը, ահա անիկ Բարիդի զանազան զասակարգներուն պատուիրակները: Անոնք ձեռքի պիտի ընեն, եթէ կը հաճի 26ր վեհափառութիւնը, թէ որչափ են ձեռք ժողովուրդին փափաքները:

Պատգամաւորները ինչպէս հաւանութեան խորհրդեցան Եւ թագաւորը արտասուեց:

— Խօսեցէք, սլարոններ, պատրաստ եմ լսելու ձեզ:

Այն ատեն քաղաքներէն խոսմունք մէջէն զատուեցաւ մարդ մը գոր. Հանրի Գ. անմիջապէս ճանչցաւ:

— Դուք էք, պարոն Մէնվիլ, որ յանուն Բարիդիցներու պիտի խօսիք: Արդարեւ՝ այս մարդը Մէնվիլին էր: Եւ իր ներկայութիւնը այս բանակցու-

թեան միակ քաղաքական գործն է զոր ունեցած ըլլալ այս մարդը, մարդ մը որ աւելի վարձ է տուր կամ զայնի գործածելու քան խօսելու: Մէնվիլ խոսարհեցաւ և ըսաւ:

— Եթէ 26ր վեհափառութիւնը հաւանութիւն տայ՝ ես պիտի խօսիմ:

— Խօսեցէք, պարոն:

Այն ատեն Մէնվիլ շտկուեցաւ, և — Վեհափառ տէր, ըսաւ, աղաչանքը՝ զոր պատիւ պիտի ունենամ յոյս ձեր գահինց դնելու, 26ր վեհափառութեան ուղղուած է Բարիդ քաղաքին և ուրիշ կաթոլիկ քաղաքներու Պ. Պ. Կարտինալներուն, իշխաններուն, մեծամեծներուն և պատուիրակներուն կողմէ՝ որոնք ի բար միացած են ի պաշտպանութիւն կրօնի:

Թագաւոր սարսուռ, Որովհետեւ այս խօսքերը յանկարծ վիճաբանութիւնը կրեւելայնէին և սպառնալիք մը կը պատուանէին իրենց մէջ: Այլ ևս խնդիրը Բարիդիցներուն կարգ մը տրտունջներուն վրայ չէր: Ամբողջ երկիրը, բարձրաստիճան եկեղեցականները, աղնուականները և ժողովուրդն էր որ կը խօսէր Մէնվիլին բերնով:

— Տեսնե՞ք ինչ է աղաչանքը, ըսաւ թագաւորը կտուրկ չեղով մը:

— Վեհափառ տէր, խաբէք Մէնվիլ, պահ մը առաջ իշխուած միացեալ զասակարգերը՝ որոնք ներկայացուցին ըլլալու պատիւ ունիմ, որոշած են թախանձագին խնդրել 26ր վեհափառութիւնէն:

«Նախ՝ հեռացնել Պ. ղուքս տ'էրբոն» իբր պաշտպան հերետիկոսութեան, իբր խռովարար և իբր մսխիլ պետական գանձու:

Տ'էրբոն քահ քահ խնդաց:

— Վեհափառ տէր, ըսաւ, կողմէք որ անմիջապէս մեկնիմ...

Սակայն յուսմիւն մը տիրեց, Թագաւորը տեղիէն ժպիւլ մը ունեցաւ, գլուխը կէս մը տ'էրբոնի կողմը դարձուց և ըսաւ:

— Ինչպէս որ կը հաճիք, պարոն ղուք...

Այս բառերուն վրայ տ'էրբոն կասկածալ կարեցաւ, կիզ ապաշար թագաւորին երեսը նայեցաւ և քաղաքի պատուիրակները գոչեցին:

— Կեցցէ՛ք թագաւորը:

Տ'էրբոն, կատաղութիւնէ դալկահար ձեռք իր սուրին կը տանէր արդէն,

սերայ պատերազմի յարակից ու է յայտա-
բարութիւն ցարդ չէ կատարած :

—Բարիքէ կը հեռագրեն թէ, Ձարին
ու Գերմանիոյ կայսրն միջամտութիւնը
Աւստրո-սերայ պատերազմին կասեցան հա-
մար մտաւորութիւնն է: Ռուս կառավարու-
թիւնը կը փափաքի Սէրապէսի ոճիւրի
վերաբերեալ հարցաքննիչ յանձնախումբի
տեղեկագիրը տեսնել և Սերպիս մեղսակ-
ցութեանը համոզուիլ: Վիէնայի «Նոյն»
ձրագէ Բրէսէ» թերթը միւս կողմէ կը
հերքէ միջամտութեան չորս հեռագրի մը
նկարագիրը համար ուրիշ հեռագրի մը
այս պահուն կը հաստատէ թէ մեծ պե-
տութիւնը խնդրին խաղաղօրէն լուծման
համար կաշխատին:

—Սօֆիայի «Ութը» թերթը կը տե-
ղեկացնէ թէ Յունաստան կ'սկսի պատե-
րագծի պատրաստութիւններ տեսնել: Քր-
ասն Կիլիկիոյ անգլիական զանազան
հաւանազնիներէ հանքածուխ կը պա-
շարեն, Պոլսոյ հիւլէն դեսպան Մ. Բա-
նաս միւս կողմէ կը հաղորդէ թէ Միւնի-
խէն Մ. Վէնիզէլոս հեռագրով մը կը տե-
ղեկացնէ իր Պրոքսէ ուղեւորութիւնը յի-
տաճառ ըլլալը և Սթէնք վերադառնալը
կացութեան հիմնովին փոխուած ըլ-
լալուն համար: Հիւլէն նաւատորմի
հրամանատարութիւնը նոր սիւրէր տրե-
նօթի մը գնումը որոշած է: Հակառակ
այս բոլոր լուրերուն կը հաստատուի թէ
Յունաստան պատերազմի ու է պատրաս-
տութիւն չի տեսներ և ան չեզոք մնալ ո-
րոշած է:

—Պուրթիւնէ կը հեռագրեն թէ Կարօ
թագաւորը վարչապետին հետ տեսակցու-
թիւն մը ունեցած է: Յեն այս խորհրդ-
ակցութեան որոշուած է շրջաբերական
մը զրկել մեծ պետութեանց Պուրթիւն
դաշնագրին պաշտպանման համար Ռու-
սիոյ պաշտպան յանգնելը հաղորդող:
Աղէքսանդրիոյ և Բերլինի միջև երթեւե-
կող Ռուսական «Րէնէլէ Գարօ» շոգե-
նաւը անթիւ հեռագրի մը ստացած է ո-
րով կը հաղորդուի Բէնթօնէ վերադառ-
նալ տեղիւնը պատկան ան հաւանա-
գրիստէ ճամբորդ առնելու:

—Ռուս նաւատորմի հրամանատա-
րութիւնը հրամայած է Սև Մոլի փարոս-
ները ամբողջ ալ մարել բացի Կարսի
փարոսէն: Ուրիշ հեռագրի մը կը տեղե-
կացնէ թէ Ռուս պահեստի կարգերը զն-
քի տակ կոչուած են: Սեփաստափօթի նա-
ւահանգիստը դրոշմած է նաւային երթի-
ւեկութեան համար: Բեթերգլուրի մէջ
պաշարման վիճակ հաստատուած է:

—Հոստոնէ հասած հեռագրի մը կը
տեղեկացնէ թէ անգլո-նաւատորմի հր-
աման ստացած է պատրաստ գտնուելու:

Ա. Զ. Դ.

Գարաթաշի Աշխատասիրաց Մանկա-
պարտէզը մի քանի Մանկավարժութիւն-
ութիւն կը կարօտի: Գաղափարագէ կրնան դի-
մել Աշխատ. Մանկավարժութիւնը Հիւսիսային
թի օրերը Կ. Ե. ժամը 4—6, 15—4

և յիմարական արարքի մը կը պատաս-
տուէր: Երբ տեսաւ թագաւորին անկար-
կը իր վրայ սեղանը՝ միւնիոյ ժողովոյ:
Հակառակ կամ կարծեց հասկնալ թէ
Հանրի Գ. կատակերգութիւն մը կը խա-
ղաղ, և բազումներ խաչաձև ծաղիկով:

—Վեհափառ տէր. ըսաւ, պիտի հե-
ռանամ՝ ոչ թէ երբ ես ուզեմ, ոչ թէ
երբ Բարիքի քաղաքները հանին, այլ
երբ Ձեր Վեհափառութիւնը՝ ի վարձ իմ
ծառայութեանս և իրեն համար թափած
արիւնիս՝ հրաման ընէ հեռանալու: Մին-
չև այդ հրամանին արուիւր կը մնամ:

Եւ իր նախաձեռնող ուղղեց Կիլիկիոյ
ուսմանը: Եւ այս երկու մահաբերակ
նարկները զիրար խաչաձևեցին փայլակ-
նայտ շողիւնով մը:

—Շարունակեցէ՛ք, պարոն Մէնսիլ,
ըսաւ թագաւորը:

—Նոյն կարտինայները, իշխանները,
մեծամեծները և պատգամաւորները թա-
խանաւօք կը խնդրեն Ձեր Վեհափառու-
թեան:

«Երկրորդ» որ ինք անձամբ քալէ
Կիլիկիոյ հերետիկոսներուն դէմ և Մարտի
դուրսը զրկէ Տօֆիէի հերետիկոսներուն
դէմ: Ն. Վեհափառութիւն մայր-թագաւ-

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՆԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ Կողմանէ կը
ծանուցուի կառավարաններու թէ, ծա-
նուցման թուականէն վերջ չորս անհոյ
բեռի կառքերու շինութիւնն ու գը-
նումը արգելուած է, քաղաքին փողոց-
ներուն ու կայուղիներուն խանգարման
միակ պատճառը այդ կողմն ու անձոնի
կառքերը նկատուած ըլլալով:

Չուն տեղեւոր բեռի կառքեր պիտի վե-
րածուին երկու տեղով ու մէջ ձիով
կառքերու, և այն կառավարաններ որոնք
փոխանակ կառքը առաջնորդելու մէջը կը
նստին ու տեխնիկները կը քնն արա-
գութեամբ, նշմարուած պահուն 50 դա-
նակէն մինչև 300 դանակէն տուգանքի
պիտի ենթարկուին:

ՍԵՓԵՆԻ ժող. Կիւլայըն անուն յոյն
գիւղի մէջ փախստական յոյն զինուոր-
ներէ և աւազակներէ բաղկացեալ շոկատ
մը կը գտնուէր կ'ըսէ «Քէլլի», որուն
գոյութեան կառավարութիւնը տեղեւոր
ըլլալով ոստիկան զօրքեր ուղարկած էր
հետապնդման համար: Յիշեալ գիւղի մէջ
գտնուող ոստիկան զինուորներ անցեալ
օր յանցապարտ մը Սեֆէ փոխադրած
ժամանակին այդ աւազակաց շոկատին կը
հանդիպին որոնք յանցապարտը կ'ստեղծ
ոստիկաններու ձեռքէն: Կիւլայըն ոստի-
կանները այս դէպքը իմացածին պէս
Սեֆէի ոստիկանատան հեռաձայնով կը
հաղորդէ լուրը, և կը խնդրէ որ ոստիկան
զինուորաց խումբ մը գիւղը զրկուի ա-
ւազակները ձերբակալելու համար:

Աւազակներու և ոստիկան զօրաց մի-
ջև բաղխումներ տեղի կ'ունենան, և եր-
կու կողմերն ալ առանց ունէ մահ պատ-
ճառելու ոստիկաններ կը ձերբակալեն
յոյն աւազակաց շոկատը:

ԺԱՄԱԿԻՆԻ միւլիք քաղաքը դառնող
Քոնսթանտինոպոլ Բ. Դուռնէ ստացած իր
հեռագրին համաձայն երէկ Պոլս մեկե-
ցաւ: Վանք. Բանի պէյ և արտաքին
յարաբերութեանց տնօրէն Գարապիպէր
էֆէ, ընկերացան իրեն մինչև շոգենաւ:

ԲԱՆԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ Կողմանէ կը
նկարագրուի Բարիքի թագաւոր
ինքն Վանք. Բանի պէյի և մետրապոլի-
տին խորհուրդին ու հաւաստեմքներուն
շնորհիւ երկուքն սկսեալ իրենց բնակա-
րանները վերադառնալ սկսած են:

Գաղթականներու կ'ընկերանան յանձ-
նարները երկու անգամներ որոնք պիտի
հսկեն ու հոգան գաղթականաց պետքերն
ու ինչքերն: և տուններու խնդիրները:

ԵՕՏԵՄԻՇԻ մէջ անցեալներս երեք
տնակներու մահուան պատճառ հանդիսացող
Չամլընթալը Ալի անուն աւազակը ձերբա-
կալուած է: Կ'ըսուի թէ այս ոճրագործ
աւազակը Եֆէի Ալիի շոկատին նախա-
գահն է:

ՎՍԵՄ. Բանի պէյ երէկ կէսօրէ ետք
շոգենաւաղով Գարապիպէր մեկնեցաւ,
ուրկէ պիտի անցնի նաև Չէշմէ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. Բարիքի մէջ
կառախումբը զնն չեղած է առջի օր,
Անձի վնաս չիւլ միայն միքանի բեռի
վակօներ վնասուած են:

հին պիտի կառավարէ Բարիքը՝ թագաւո-
րին բացակայութեան միջոցին:

«Երրորդ» պարոն տ'Օի ձեռքէն առնել
Բարիքի մէջ ունեցած կառավարական
կամ հրամանատարի ամէն պաշտոն:

«Երրորդ» վաւերացնել Բարիքի և
զանազան քաղաքներուն մէջ կատարուած
նոր քաղաքաբարիներու և դատարաննե-
րու ընտրութիւնները:

«Հինգերորդ» որ կրկին Բարիք դառ-
նալ և ձեր արաւազութեան տակ պա-
հէք՝ մայրաքաղաքէն առնուած տաս-
ներկու մղոն հեռու գտնուող բոլոր գիւ-
ղերները:

Մէնսիլ լոցի. իր դերը աւարտած էր:
Պատգամաւորները, թագաւորին ազ-
նուորները և մինչև պահակազօրքերը
անհամբերութեան սարսուռով մը կըս-
պասէին Հանրի Գ. ի պատասխանին:
Արդարեւ, այս պատասխանին կախում
ունէր հաշտութիւնը կամ քաղաքային
պատերազմը: Գալով Կիլիկի, անկա ան-
տարբեր իր թուէր: Եւ իրօք անտարբեր
էր. իրեն համար ամբողջ այս տեսարանը
պարզապէս սահմանուած էր ուրիշ տեսա-
րան մը պատրաստելու: Եւ մինչդեռ ա-
մէն ոք կը կարծէր թէ անկա սպասու-
մի

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ. Յուլ. 15.— «Թան».
Աւստրիոյ դէմ խիստ յօդուած մը հրա-
տարուած է, որով կը յանձնարարէ մեծ
պետութեանց խիստ բողոքներ կատարել
այդ կառավարութեան:

ՆՈՅՆ.— Պուրթիւն թրքական դես-
պանը որ արձակուողի առթիւ Պոլս կը
գտնուէր. իր պաշտօնավարը վերադառ-
նալու հրաման ստացած է:

ՆՈՅՆ.— Ներքին գործոց, պատերազ-
մական, ծովային, դատական, և հաղոր-
դակցութեանց նախարարները նիստ գու-
մարած են միջազգային ներկայ կացու-
թիւնը քննելու համար:

ՆՈՅՆ.— Հաւաստի գործակալութիւնը
կը տեղեկացնէ թէ Սերպ բանակին մէջ
անքաղաքութիւն հռանդ մը կը տնդէ: Բազ-
մաթիւ Սերպ ընտանիքներ պատերազմէն
վախալով խոյս կուտան:

ՆՈՅՆ.— Պոլսոյ և եւրոպայի միջև
երկաթուղային հաղորդակցութիւններ
դադրած են:

ՆՈՅՆ.— Նիքիթա թագաւորը Բիէր
թագաւորի հեռագրաւ իմացուցած է թէ
իրեն պիտի հեռու ընդդէմ Աւստրիոյ:

ՆՈՅՆ.— Սերպիա բնակող Աւստրիա-
ցի 3500է աւելի ընտանիքներ Սեմլին ու-
ղեւորած են: Սերպիոյ մէջ 900 աւստրիա-
ցի ընտանիք մնացած է:

ՆՈՅՆ.— Պերլինէ կը տեղեկացնեն թէ
ոստիկանութիւնը հակառակական ցոյցի
մը առաջը առած է, ճիշդ ուսու դես-
պանատան տոջ:

ՆՈՅՆ.— Իշխան Վիտ Վալտեր հասած
է և ժողովրդեան կողմանէ խանդով ըն-
դունուած է:

ՆՈՅՆ.— Սաքսի թագաւորը Տրէզնէ
վերադառնալու է և Պալմիրայի թագաւորն
ալ Միւնիխ:

ՆՈՅՆ.— Բարիքի մէջ հակառակա-
կան ցոյցեր կատարուած են: Յուշարար-
ները կը ծափահարեն Ռուսիան Մարտիչը
երգելով:

ՆՈՅՆ.— Սօֆիայէ կը հեռագրեն թէ
պուլկար պահեստներու զինակոչը մո-
տաւրած է:

ՆՈՅՆ.— Այս առաւօտեան «Թանին»
կը տեղեկացնէ թէ պատերազմի սահմա-
նափակեալ վիճակին մէջ թուրք կառա-
վարութիւնը չեզոք պիտի մնայ իսկ ընդ-
հանրացած պարագային տն ալ պիտի մաս-
նակցի:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Փակում 27 Յուլիս 1914

ԲԱՄՊԱԿ Հիւրը. Ն. Եօրը Ն. Օրէան			
Յուլիս Օգոստ. 6. 94			
Օգոստ. Սեպտ. 6. 73	12.16	12.68	
Հոկտ. Նոյեմ. 6.55	12.20	12.32	
Երկրորդ. Նոյեմ. 9.06			
ՑՈՐԵՆ Հոկտ. 6/1%			
ՊԼԻՆՆ 59%	7.64	9.7	
ՍՈՒՐՃ Սեպտ. 40.6	Ն. Եօրը Յուլ. 8.13		

մէջ խորատուցուած է. ինք կըսէր.

—Հիմա արեղան կը պատրաստուի
կոր... Ժամէ մը թագաւորը պիտի մեռ-
նի...

Թանկարձ թագաւորը իր թիկնաթոռին
մէջ շտկուեցաւ և ներկաներուն վրայ նե-
տեց այն ցուրտ և ապակեման տկարկը
զոր իր մօրմէն ժառանգած էր:

—Պարոն Մէնսիլ, ըսաւ յամրաբար
յատակ ձայնով մը, և դժւար բա-
րիքի քաղաքներ պարոններ. և դժւար
միկդ իմ Կիլիկի, մտիկ ըրէք ինձի: Պահ մը
առաջ մեզի եղած առաջարկը բնաւ չի
չօշափեր այն բաժանումները որոնք դժ-
բաղդաբար տեղի ունեցաւ մեր և մեր
պատուական Բարիք քաղաքին միջև:
Բանի որ կարտինայները, իշխանները,
աւազանին և կաթոլիկ քաղաքներու
պատգամաւորներն են որ կը խօսին ինձի.
ամբողջ երկիրն է որ իր ձայնը լսելի ընել
կուտայ: Այս պարագային՝ պատշաճ չէ որ
պատասխանեմ հոս. բովանդակ երկիրն
առջև է որ թագաւորը պարտի տալ իր
անկեղծ պատասխանը...

(Շար.)

Ա. Զ. Դ.

Ս. Հոստաւորչեան Ազգ. Հիւանդանո-
ցի համար երկու հիւանդապահուհի օ-
րիորդներու պէտք ըլլալուն. փափաքող-
ներէ կը խնդրուի դիմել Ազգ. Հիւանդա-
նոց՝ Քրանսերէն և յունարէն գիտցողնե-
րուն նախապատուութիւն կը տրուի:
10—7 Տնօրէնութիւն
(Կիլիկ)

ՄԻՆԵՄԱՆԵՐ

ԱՍՏՂ.— Զինուորական մարզանքներ,
Կարմիր Լոյսը 3 մաս.— Թագաւորի մը
հակառակորդը 2 մաս և ուրիշ հետաքր-
քական ֆիլմեր:

ԲԱԹԷ.— Քսան տարուան ռիսակալու-
թիւնը տխուր տրամ մը և ուրիշ ֆիլմեր:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԷՍԻԱՆՆ

Պատմաճիւղ հատուկ թիւ 3

Թաղի յանձնարարներու զիւրութեան
ամար դեղարան փոխադրած եմ Պաս-
մահանէ Ճատտէսի թիւ 3 ուր կը գրո-
նուին թարմ և ընտիր դեղեր և ուր դե-
ղագիրները մասնաւոր խնամով կը պատ-
րաստուին անթերի և անմիջապէս:

Դեղարան կը յանձնեն ամէն տեսակ
հիւանդութեանց համար մասնագէտ կա-
րող Հայ և օտար բժիշկներ. Հիւանդները
բժիշկներու կողմանէ կը քննուին յատուկ
բժիշկները սենեակին մէջ: Գաւառներէ
եկող հիւանդներու կարող և մասնագէտ
բժիշկներ կը յանձնարարուին:

Տօք. Ա. Պաշտօնաւորեան կ'գտնուի դե-
ղարան ամէն օր Կ. Ա. Ժ. 8-9 և Կ. Ե. Ժ.
5-6:

Դիւերային սպասարկութիւն: 75—66

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ազգիս տան ներկայ խոճալի կացու-
թեան մէջ, միմիարական միակ հասոյթը
կը մնայ, սիկառի թուղթներ, որոնց մը
կը գտնուի խոճալի ձեռքերու մէջ, այս
թղթի վաճառումին հիւանդանոցը կըս-
տանայ կարեւոր հասոյթ մը. այնպէս որ
երեք տարուան մէջ 1500 ոսկէն աւելի
հասոյթ ստացած է, հետեւաբար ամէն հայ
ծխող ազգասիրական պարտք մը կատա-
րած կ'ըլլայ նախապատուութիւն տալով
հիւանդանոցի թղթին:

Ուշադրութիւն Գաղաղ Ամիրայի պի-
տակաձև (փուլ) պատկերին:

Կեդրոնատեղի ՅԱՎԱՅԻ ԱԼԱԿԵՕԶԵԱՆ
50—45 Իզմիր փոխարկուեցաւ պայ/

ՄԱՐԱՎԱՅԱՌԱՑՈՒՆ

ԱՌԵՏԻՍ ԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ռէյտիւն Ճատտէսի թիւ 11 Ս. Ստե-
փանոս եկեղեցւոյ ճիշդ դիմացը, Վաճա-
ռատան մէջ յանձնարարք պիտի գտնեն
ամէն ճաշակի յարմար ապրանքներ: Գա-
ւազաններ, Օձիկներ, Գոլը չափկներ,
Փողկապներ, Կոճակներ, Գուպաներ,
Թաշկինակներ, Յանէլա չափկներ, Գո-
լոյիայի և Օճառի ամէն տեսակներ և ըն-
կն:

Մասնաւոր յանձնարարութեանց և
չափերու վրայ կ'պատրաստուին նաև
չափկներ ամէն թափանցիկները գոհա-
ցնելու կարող, Աժնութեան մասին ան-
մըրցելի են մահառատանս գիւնըր:
30—8

ՀԵԼՎԵԹԻՍ

ՀՐԵՆԻ ԶՈՒԻՑ. ԱՊԱՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հաստատուած 1861ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԻՆ 10 Միլիոն Ֆր.

Անմիջական հատուցում և նպաստաւոր
պայմաններ:

Ընդհ. ներկայացուցիչը Իզմիրի
ԱՌԵՏԻՍԵԱՆ ԵՂԱՐԲ

ԼԵՆՕԼԵՈՒՄ տախտակամաններու
համար, ձրի տեղաւորում:

ՈՐՄԱՌՈՒԼԹ ամէն տեսակ և տո-
կուն գոյներով:

ՎԱՌԱՐԱՆ խոհանոցի պատրուով
Յլամ պլէս և ճշգումով, ամենավերջին
զրուցութեամբ:

ՎԱՌԱՐԱՆներ ամէն տեսակ
ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐ բօրուքնէ և
թիւթօթիքնէ և օղակին կազմով:

Պիտի գտնէք տմեծածան և մատ-
նի գիւնըրով վաճառատանց մէջ

Ս. Տ. ՆԻԳՈԼԱՍԻ ՈՐԴԻՈՑ

Տիեզերացի և անասուն լաւագոյն ժամա-
դրոյք որ պաշտօնապէս ընդունուած է հետեւ-
եալ վարչութիւններէ.

Անասորի Օսմ. երկա-
րողիներու ընկերութիւն
Շիրքի Խաչիկ
Օսմ. զօրաց վարչութիւն
Իսապոլի պէտէն. երկաքոյ
Ռուսական երկաքոյ
Ցուական երկաքոյ

Ռսկի, Արծար, Նիքի

—ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ—

Ընդհանուր երկաքոյից Այսրնի, Գոնեայի, Պրուսայի, Ասանայի
Անհանգներու և Արշակապոսի Կողմաց:

ՀԱՂԱՆ ԶՄԻՌՆԱԿԵՍԵԱՆ

Ի Զուլա Պէտէնթէն, Թիւ 14 - 40

ԿԸԳՏ ՆՈՒԻ Իզմիրի և Շրջակայից ծանօթ ամէն ժամագործնե-
րու մօտ:

Ք Ա Ղ Ո Ւ Ա Շ
ՆԵՇՏԱԲԷԼԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ
ԽՈՐՀՐԴՈՅ
ԲՐՈՇՄԱԳՐԷՆ

Ա. Գործարարներու յատկացում մրցանակներ գրականի
և նուա յաւաքոյն վեց քրօնքրքներու համար սէրի մրցանակ:

Ա. Կ Ա Ր Գ	Թիւ դասակարգութեան
Ա. Պիւրէ, Լօրէ	ժամացոյցներու իւր 22,8
Բ. Տիւրքայի, Շի տը Ֆօն	22,2
Բ. Տ. Նարաշէն, ի Լօրէ	19,1
Ժամագործութեան դպրոց	13,0
Լ. Պրանտ և Եղբարք(ՕՍԷԼԵԱ)	13,3

Ի Դիմաց Պետական Խորհրդոյ
Դիւանագիրք ՓԷՐՐԷՆ, Նախագահ՝ Տօ՛՛ ԻԷԼԵԹԻԱՎԷԼ

Մ Ե Շ Մ Բ Յ Ա Ն Ա Կ
ԲԱՐԻՉԻ 1900 Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԷՆ

ԱՐՏԱԲՈՅ ՄՐՑՄԱՆ ԱՆԴԱՄ՝ ԺԻՒՐԻԻ ՄԻԼԱՆԻ
1906 Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԷՆ

Նեոշարի (Նուիցերիա) զտարակին 1909 ի Պետական
մրցման մեջ ճշդութեան այնպիսի աստիճանի մը հասած է,
որուն և ոչ մէկ ժամացոյց հասած էր մինչեւ այն ասեմն:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Օթման Օլլ Գօ. Լթա. Ընկերութիւնը
կ'զեկուցանէ արգոյ հասարակութեան և
հենդա նարոյններու որ կ'ծախէ մեծաքա-
նակ և փոքրաքանակ բանալի կուտի
կեղևներ օրան 1 մէթալի յանձնելի
գործարանին մէջ:

Յայտնի է որ այս կեղևները գերա-
գոյն անդաբար յատկութիւններ ունին
թեւիւն և կոկերու, խոզերու և ոչխարնե-
րու գիրնալուն կ'նպաստեն, յԱմերիկա
որ կենդանաբծութեան մէջ բացառիկ
գիրք մը կ'գրաւէ, հոն այս կեղևները
բացառիկ տեղ մը կ'գրաւեն ուրիշ անուշ-
ներու հետ բաղդատմամբ, թէ իրենց ա-
ծան գոյն և թէ տուած արագ և զար-
մանալի արդիւններով:

Աւելի մանրամասնութեանց համար
դիմել գործատուներ Այաթիատա և քա-
րաիւնի վրայ ընկերութեան գրասենակ-
ները, Օթման պանդոկին քով:

100-98

ՅԱԿՈԲ Պ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ

ՊԱԼԱՂԱՐ ԻՉԻ Թիւ 157
Ի ԶՄԻՐ

ԴԻՄԵՏԷՐ վերագրեալ
հասցէին և թէ կուզէք ու-
նենալ անմրցելի գիրնով
փոքրաքանակ և մեծա-
քանակ թէլէթՅՈՒՆ վերա-
բերեալ գործիքներ:

Ամերիկեան ԿՐԱՄՕ-
ՅՈՒՆԵՐ:

ԿՐԱՄՕՅՈՒՆ բաւեր
և անոր հետ առնչութիւն
ունեցող գործիքներ:

ԴՐՊԱՆԻ ԵԼԵԶարական լոյսեր:
ԲԷԹՐՈԼՈՎ վառարաններ:

Եթէ կուզէք չխտրել՝ անգամ մը գէթ
գիմեցէք և մեզի դիմող յաճախորդները կ'ե-
րաշխաւորեք ամէն կերպով գոհ ձգելու:

THE SINGER MANUFACTURING COMPANY
NEW-YORK. Smyrne, 10 Mars, 1914

ՆԵՍԹԷԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ԲԱՀԱԲԻՍ

Տիւրք

Պատիւ ունենալ անգեղանիւն ձեզ թէ՛ յանձն կ'առնենք ձեր
արար ձեւագրութիւն ստորագրել կարի մեքենան շահողներու, որ
նուիրենք Նէսթլէի չափան զեւէներուն կտրօններու փոխարէն
Հանգեցէք ընդունել, Տիւրք, մեր խորին յարգանքն ձե

P. THE SINGER MANUFACTURING COMPANY
Smyrna Branch

Հ. Է. Է. Է.

Ռ Օ Ս Ի Ա

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Արտօնեալ Վեճ. Կայսեր 1811 Մարտ 20, Ռուսական հրամանագրով

Կ Ե Դ Ր Ո Ն Ա Տ Ե Ղ Ի

ԲԵԳԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՍՆԱԹՐ ԵՆԵՐԻՆ ՄԷՋ

Աւերողովին վճարուած Ընկերութեան դրամագումար	Ըր. 13.000.000
Երաշխաւորութեան գումար	» 231.840.000
Ապահովագր. վճարուած վնասուց հասուցում և դրժգիւ.	» 774.867.000
1911ին գանձուած քոխ և տկոս	» 124.086.000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՍՏ ՆՊԱՍՏԱԽՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Կ'ապահովագրէ Կրքի ու փոխադրութեանց վտանգներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ կեանքի վրայ և ամէն տեսակ արկածներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ երկաթուղիի և շոգեկաւի արկածներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ ապակիներու կտրօններու դէմ:

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել՝ ընդհանուր գործակալութեան
ՄՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳՈՒԶԻՆՈՐՈՒՅ Բաւած Եռուսէ—ԻԶՄԻՐ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԱՄԷՆԱԸՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

Պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութեան Միացեալ,
Նոմինալաց. Խտալոյ և Ճարնի Տոմարի Նախարարութիւններէն. Անգլիոյ Ռուսիոյ
Խտալոյ, Գանատաւ. Սերպիոյ Երկաթուղեաց վարչութիւններէն, Արժանաւորելի
տրական դրամով յնուր ընկերութեան, ինչպէս նաեւ ուրիշ բազմաթիւ ոչ նուազ կամե-
ւոր Հաս տատուութիւններէ:

ՈՍԿԻ. ԱՐՄԱՐ. ՈՐՄԱՐ. ՄԵՏԱԿ
ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Ամենաբարձր վարձատրութեամբ Բարձր Տիեզերական Ցուցանալներու մէջ:
Բարիք, Շարտած 1867 — Վիլհելմ, Արժանաւոր շարտած 1873 — Ֆիլիպ
ալեքիս, Շարտած 1876 — Բարիք, Ոսկի շարտած 1878 — Միլոյուս, Ոսկի
շարտած 1880 — Եօ. Տը. Ֆօն, Արժանաւոր շարտած — Չարիս, Վկայագիր 1883, — Ա-
մառնարտ, Ոսկի շարտած 1883, — Անվերտ, Պատու վկայագիր 1885—Բարիք, Ամենամեծ մրցանակ
1889—Երկալոյ, Շարտած 1893—Փրենս, Արտադր մրցման Ժուրիի անդամ 1896—Պոլիս, Ամենա-
մեծ մրցանակ 1897—Փրենս, Արտադր մրցման անդամ Ժուրիի 1890—Բարիք, Ամենամեծ մրցանակ 1900
—Նուրմուր, Ոսկի շարտած 1903—Միլոս, Ամենամեծ մրցանակ 1906:

Ասոնցմէ զատ Նէշադէլի, Գիւրի և Վալիկոյի Դիտարաններէն շահած է աւելի
քան 50 առաջին և երկրորդ կարգի մրցանակներ, Իտալական կառավարութիւնը ինչ-
պէս նաեւ 1910ին՝ 30.000 ժամացոյցներու գնում մը ըրած է իր երկաթուղիներ-
րու պաշտօնէից համար այլոց մէջէն ընտրելով աշխարհահռչակ ԼՈՒԺԻՆԷ:

Այստեղ, Դիմիտր, Ատանայի և Արշակապոսի կողմաց ՄԱԿ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԻՀՐԱՆ ՌՈՒՄԵԱՆ — Զուլա-Պետքեմ Թիւ 21 — ԻԶՄԻՐ

Վաճառատան մէջ կը գտնուի նաեւ գրականի ամեն տեսակ ոսկի, արծաթ, Նիզէլ
ժամացոյցներ և շղթաներ, պատի ժամացոյցներ, զարթուցիչներ, ակնոցներ և դիտակ-
ներ մեծաքանակ և փոքրաքանակ՝ դիւրամատչելի գիրներով:

BANQUE D'ORIENT
ՊԱՆԻՔ ՏՕՐԻԱՆ

Հաստատուած Յունաստանի Ազգ. և Տըչլանտի Ազգ. դրամատան կողմէ գը-
րամագումար տարեկան շուրջ 10.000.000

Կեդրոնատեղի ԱԹԵՆՔ

Մասնաճիւղ Կ. Պոլիս, Իզմիր, Սելանիկ, Ալեքսանդրիա, և Գահիրէ Գործակա-
նութիւն Ի Համպուրկ:

Պանք տ'Օրիան դրամատուներ ամէն տեսակ գործողութիւններ կընէ, ինչպէս
գանձում և ղեկընում Առեւտրական թղթերու, հեռագրական վճարումներ, առու-
ծախ փոխադրութեան և դրամներու, աշխարհի գլխաւոր քաղաքներու վրայ կուտա
յարկերու բացման գրքեր, առուծախ ամեն տեսակ արժէթղթերու, բացում ըն-
թացիկ հաշիւներու, գրաւարժէթղթերու և ապրանքներու վրայ ևն. ևն.

Ա Ի Ա Ն Գ Ն Ե Ր

Պանք Տ'Օրիան կ'ընդունի դրամի Աւանդներ հետեւեալ սակերով

1 1/2 0/0	3	ամսուան աւանդի մը համար
2 0/0	6	» » »
3 0/0	1	առոււտ » » »
3 1/2 0/0	2	» » »
4 0/0	3	» » »

Ի տես վճարելի աւանդներու համար՝ միակ անձի մը կողմէ և 100 Օսմ. ոսկիէ
չէ տուելի, Պանք տ'Օրիան տարեկան 2 1/2 տոկոս մը կը յատկացնէ:

Պանք տ'Օրիան հասարակութեան տրամադրութեան տակ դրած է, աննշա՞ն
վարձի մը փոխարէն իր հաստատութեան մէջ գտնուած գրամարկներն, հոն գրամ
ու արժէքաւոր առարկաներ պահելու համար: